

Ljubljana, 28.10.2013

Kontrolne lučke na armaturni plošči v avtomobilu niso za okras

V mesecu oktobru 2013 smo se odločili, v okviru Raziskovalno-razvojnega centra, ki deluje pod okriljem AMZS Centra varne vožnje na Vranskem, na primeru britanske študije, izvesti raziskavo med slovenskimi vozniki in voznicami. Bistveno vprašanje na katerega smo želeli odgovoriti je bilo, ali slovenski vozniki in voznice vemo, kaj moramo narediti, ko v avtomobilu zasveti kontrolna lučka?

V avtomobilih imamo veliko kontrolnih lučk, njihovo število in oblika pa sta različna od modela do modela vozila.

Vse osnovne kontrolne lučke v vozilu pozna približno vsak sedmi slovenski voznik, je pokazala raziskava.

etošnje poletje je bila v Veliki Britaniji narejena raziskava, ki je pokazala, da so avtomobili v zadnjem času postali tako zapleteni, da velika večina voznikov (98%) ne pozna pomena vseh osnovnih kontrolnih lučk na armaturni plošči. Del problema je gotovo povezan s tem, da se kontrolne lučke med proizvajalci vozil razlikujejo: med 15 najpogostejšimi vozili so našli kar 99 različnih kontrolnih lučk, od katerih jih je bilo samo 12 enakih pri vseh modelih. Dodaten problem se gotovo pojavi zaradi tega, ker se tudi samo število kontrolnih lučk na armaturni plošči med modeli in proizvajalci vozil razlikuje. Največje število različnih kontrolnih lučk po raziskavi ima Mercedes Benz razred E (41), najmanjše število pa Nissan Micra in Volvo S40, ki imata po 21 različnih kontrolnih lučk.

Raziskava kaže, da med britanskimi vozniki npr. 71% voznikov ni prepoznalo kontrolne lučke za tlak v pnevmatikah, vsak 20. pa je menil, da gre za nekaj v zvezi z motornim oljem ali zavorami. Približno tretjina voznikov ni prepoznala kontrolne lučke za napako pri zračni blazini; 27% pa jih je menilo, da vozilo obvešča, da niso pripeti z varnostnim pasom.

Ostali izsledki študije v Veliki Britaniji kažejo tudi na to, da se je v zadnjem letu približno četrtni voznikov med vožnjo prižgala katera od kontrolnih lučk, najpogosteje zaradi napak v delovanju motorja, prenizke količine motornega olja ali napake akumulatorja. Približno polovica (46%) vprašanih med vožnjo ni vedela, kaj znak pomeni, v povprečju pa je trajalo kar 12 dni, da so napako, zaradi katere se je kontrolna lučka prižgala, odpravili.

Da bi ugotovili, v kakšni meri kontrolne lučke poznajo slovenski vozniki, smo pod okriljem Raziskovalno-razvojnega centra AMZS Centra varne vožnje na Vranskem v oktobru 2013 izvedli podobno študijo. V njej je sodelovalo 2745 voznic in voznikov. Uporabili smo istih 16 simbolov, kot so jih uporabili raziskovalci v Veliki Britaniji (prikazani na sliki), dodali pa smo še simbol za dinamično kontrolo stabilnosti vozila, ki je poleg ABS zavornega sistema eden najpomembnejših elementov aktivne varnosti v vozilu.

16 osnovnih kontrolnih lučk, uporabljenih v raziskavi med britanskimi in slovenskimi vozniki

Rezultati raziskave so pokazali, da slovenski vozniki bolje poznajo pomen kontrolnih lučk kot britanski. Med tem, ko 98% britanskih voznikov ne pozna pomena vseh osnovnih kontrolnih lučk na avtomobilu, je takih "samo" 85% slovenskih voznikov. Z drugimi besedami: najpomembnejše kontrolne lučke v vozilu pozna približno vsak sedmi slovenski voznik.

Kontrolno lučko za tlak motornega olja je npr. poznalo 88% slovenskih voznikov, lučko za (previsoko) temperaturo hladilne tekočine je poznalo 94% slovenskih voznikov, kontrolno lučko za polnjenje akumulatorja pa skoraj vsi sodelujoči v raziskavi (99%).

Več težav so imeli slovenski vozniki s prepoznavanjem kontrolne lučke za delovanje varnostnih blazin

: ta znak je prepoznalo 86% voznikov, 14% pa jih je menilo, da znak kaže odpet varnostni pas.

Znak za dinamično kontrolo stabilnosti vozila je poznalo 73% vprašanih voznikov; 11% jih je menilo, da znak kaže ABS zavorni sistem, prav tako 11% pa jih je menilo, da znak pomeni pomrznjeno cestišče.

Slovenski vozniki so imeli težave tudi pri prepoznavanju znaka za samodiagnozo motorja : znak je prepoznalo 73% voznikov; ena šestina voznikov je menila, da lučka prikazuje težave s tlakom motornega olja (8%) ali težave z nivojem hladilne tekočine (8%).

Slovenski vozniki so imeli nekaj težav tudi s poznavanjem znakov za luči: indikator za sprednje meglenke je poznalo 59% voznikov, 36% jih je menilo, da gre za zadnje meglenke, majhen del vprašanih (1%) pa, da gre za dolge luči.

Odgovori slovenskih voznikov so pokazali, da so se kontrolne lučke, ki kažejo težave z delovanjem motorja, v zadnjem letu kar pogosto prižigale:

v zadnjem letu se je znak za samodiagnozo motorja prižgal pri 34% voznikov,

znak za polnjenje akumulatorja pri 24% voznikov in

znak za tlak motornega olja pri 20% voznikov.

V povprečju je trajalo 9 dni, da so vozniki odpravili napako, zaradi katere se je kontrolna lučka prižgala.

Mnenje strokovnjakov

Brane Legan (AMZS Center varne vožnje): Iz predstavljene raziskave, tako britanske, kot naše, se kaže neka slika voznikov, ki jo v AMZS Centru varne vožnje inštruktorji varne vožnje prepoznavamo že lep čas. V prvi vrsti se pojavlja naše opažanje v zmožnosti oz. večini voznikov v nadzoru armaturne plošče, kjer so ob vseh kontrolnih lučkah še najmanj merilnik količine goriva, temperature motorja in hitrosti.

To se odraža kot osnovni problem marsikaterega voznika, in sicer v pravočasnem in učinkovitem usklajevanju vožnje s predpisano hitrostjo v različnih prometnih situacijah. Na osnovi teh opažanj, kot tudi rezultatov raziskave menim, da vozniki med vožnjo ne uspejo pravočasno prepoznati pomembnih kontrolnih znakov, ob tem pa jih poznajo premalo natančno. To je za njihovo varnost zelo pomembno, saj jih opozarjajo, da je nek sistem (ABS, ESP, varnostne blazine) v okvari; znaki za meglenke, dolge luči pa jih seznanjajo, kaj imajo prižgano in jih lahko pravilno tudi uporabljajo ter preklaplajo. Ker imajo vsi ti znaki oziroma lučke svoj pomen in vzrok za vklop, je le-te potrebno poznati, saj omogočajo pričakovano, učinkovito in primerno varno vožnjo. Vse te raznobarvne lučke pač niso za okras.

Klemen Turk (AMZS služba za tehnične zadeve): Na podlagi lastnih opažanj so voznikom, ki so že imeli izkušnje z okvarami na vozilu, mnogo bolj poznane kontrolne lučke, ki se navezujejo na tehnične okvare vozila (npr. kontrolna lučka za samodiagnozo motorja, kontrolna lučka za previsoko temperaturo motorja, kontrolna lučka za polnjenje akumulatorja) kot ostale, na katere do sedaj še niso bili toliko pozorni.

S sodobno tehnologijo se v vozilih povečuje tudi število kontrolnih lučk in vozniki se res premalo zavedajo, da so v prvi vrsti namenjene predvsem njihovi varni in učinkoviti vožnji. Ker ima voznik v svojem vozilu prvi kontakt s kontrolnimi lučkami, se mora pravilno in hitro odzvati na vsako lučko, ki se prižge na armaturni plošči. Nepravilna odzivnost ima lahko hude posledice za varnost voznika in ostalih soudeležencev v prometu, povzroči pa lahko tudi dodatne okvare in s tem posledično višje stroške popravila.

Za lažje razumevanje kontrolnih lučk je vsako vozilo opremljeno z Navodili za uporabo, kjer so natančno opisane kontrolne lučke in njihov pomen, zato voznikom svetujem, da v primeru vklopa kontrolne lučke, katere pomena ne poznajo, nemudoma pogledajo v omenjena navodila oz. pokličejo AMZS servis, kjer vam bomo strokovno svetovali, kako se pri tem pravilno odzvati in vam pomagali ob morebitni odpravi napake. Namreč, ob pojavu nekaterih kontrolnih lučk, je vožnja lahko tvegana. Takrat je najbolje poklicati AMZS službo za pomoč na cesti in stanje vozila preveriti na servisu.